

Samling af Afgørelser

Sag C-350/24

**HJ
mod**

Crédit agricole Corporate & Investment Bank

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Cour de cassation (Frankrig))

Domstolens dom (Store Afdeling) af 19. maj 2026

»Præjudiciel forelæggelse – artikel 50 TEU – artikel 288 TEUF – aftalen om Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands udtræden af Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab – ret i en medlemsstat, ved hvilken der er anlagt sag inden udløbet af den overgangsperiode, der er fastsat i denne aftale – retterne i domstolsstatens anvendelse af en anden stats ret – Det Forenede Kongeriges lovgivning til gennemførelse af et direktiv – direktiv 2006/54/EF – EU-rettens anvendelighed – princippet om gensidig tillid – princippet om fortolkning af national ret i overensstemmelse med EU-retten«

1. *Socialpolitik – mandlige og kvindelige arbejdstagere – adgang til beskæftigelse samt arbejdsvilkår – ligebehandling – direktiv 2006/54 – anvendelsesområde – Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen – udtrædelsesaftale, der tager sigte på at sikre retssikkerhedsprincippet – tvist om en hævdet forskelsbehandling på grund af køn i forbindelse med en ansættelseskontrakt reguleret af Det Forenede Kongeriges lovgivning – faktiske omstændigheder, der er indtruffet inden datoen for overgangsperiodens udløb – tvist, der verserer ved en ret i en medlemsstat efter dette tidspunkt – EU-rettens anvendelighed på en sådan tvist*

(Art. 50, stk. 3, TEU; aftalen om Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union og Euratom, art. 126 og 127; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/54, art. 19)

(jf. præmis 57, 60-65 og 70-73 samt domskonkl. 1)

2. *Institutionernes retsakter – direktiver – medlemsstaternes gennemførelse – nødvendigheden af at sikre direktivers effektive virkning – nationale domstoles pligter – forpligtelsen til en overensstemmende fortolkning – en ret i en medlemsstats fortolkning og anvendelse af en anden medlemsstats lovgivning til gennemførelse af et direktiv – omfattet – grænser – overholdelse af almindelige retsprincipper – fortolkning contra legem af national ret*

(Art. 288, stk. 3, TEUF; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/54, art. 19)

(jf. præmis 80-84, 88-90, 93-95 og 100 samt domskonkl. 2)

Resumé

I forbindelse med en præjudiciel forelæggelse fra Cour de cassation (kassationsdomstol, Frankrig) tog Domstolen (Store Afdeling) stilling til det hidtil ubehandlede spørgsmål om rækkevidden af princippet om overensstemmende fortolkning af national ret, når der for en ret i en medlemsstat er indbragt en tvist, der skal afgøres efter lovgivningen i en stat, som på det tidspunkt, hvor tvisten opstod og blev indbragt for retten, var medlem af EU, men som udtrådte af EU, inden denne ret traf afgørelse.

Appellanten i hovedsagen var i 2007 blevet ansat i henhold til en ansættelseskontrakt, der var underlagt Det Forenede Kongeriges lovgivning. I 2013 anlagde hun sag ved conseil de prud'hommes (arbejdsret, Frankrig) med krav om betaling af forskellige beløb, bl.a. i erstatning, idet hun var af den opfattelse, at hun var blevet udsat for forskelsbehandling på grund af sit køn og for psykisk chikane.

Appellanten i hovedsagen fik ikke medhold i sine påstande i hverken første instans eller ved appellen, og hun indbragte derfor sagen for Cour de cassation (kassationsdomstol), hvor hun bl.a. gjorde gældende, at appeldomstolen havde truffet afgørelse på grundlag af en fortolkning af gældende britisk ret, der var i strid med artikel 19, stk. 1, i direktiv 2006/54¹.

Det var på den specifikke baggrund af denne tvist, der verserede på datoen for udløbet af overgangsperioden som fastsat i udtrædelsesaftalen², og som vedrørte en hævdet forskelsbehandling, der havde fundet sted før denne dato i forbindelse med opfyldelsen af en ansættelseskontrakt, der var reguleret af britisk ret, at kassationsdomstolen besluttede at forelægge sagen for Domstolen. Den ønskede for det første oplyst, om artikel 50, stk. 3, TEU og udtrædelsesaftalen har rejst tvivl om anvendeligheden af artikel 19 i direktiv 2006/54, som fastsætter bevisbyrdereglerne ved gennemførelsen af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse. For det andet ønskede den oplyst, om det princip om fortolkning af national ret i overensstemmelse med EU-retten, som en ret i en medlemsstat skal overholde, gælder, når denne ret skal anvende en anden medlemsstats lovgivning.

Domstolens bemærkninger

Domstolen bemærkede for det første, at Det Forenede Kongerige fra den 1. februar 2020 ikke længere har været en medlemsstat³, men at udtrædelsesaftalen med henblik på at sikre en velordnet udtræden udtrykkeligt fastsætter, at EU-rettens anvendelighed i denne stat med enkelte undtagelser skulle forlænges til den 31. december 2020, der var datoen for udløbet af overgangsperioden.

Domstolen bemærkede, at selv om udtrædelsesaftalen ikke indeholder nogen generel bestemmelse, der regulerer spørgsmålet om EU-rettens anvendelighed efter denne dato, er det udtrykkeligt anerkendt i denne aftale, at EU-retten kan finde anvendelse selv efter overgangsperiodens udløb på visse kontraktforhold og tvister, der er opstået inden

¹ – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/54/EF af 5.7.2006 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv (EUT 2006, L 204, s. 23).

² – Aftale om Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands udtræden af Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab (EUT 2020, L 29, s. 7, herefter »udtrædelsesaftalen«).

³ – I henhold til artikel 50, stk. 3, TEU ophørte traktaterne med at finde anvendelse på Det Forenede Kongerige på datoen for udtrædelsesaftalens ikrafttræden, nemlig den 1.2.2020.

overgangsperiodens udløb. I øvrigt bestemmer artikel 50, stk. 3, TEU på ingen måde, at EU-retten ikke længere finder anvendelse på tidligere situationer i en stat efter dennes udtræden af EU.

Ifølge Domstolen følger det således af udtrædelsesaftalens generelle opbygning, at aftalens parter har ønsket at bevare stabiliteten i de retlige situationer, der bestod inden overgangsperiodens udløb, i overensstemmelse med retssikkerhedsprincippet, som denne aftale skal sikre overholdelsen af. I betragtning af den grundlæggende betydning af dette princip fandt Domstolen, at det ikke uden udtrykkelige bestemmelser i traktaterne eller udtrædelsesaftalen herom kunne lægges til grund, at Unionen og Det Forenede Kongerige var blevet enige om med tilbagevirkende kraft at bringe anvendelsen af EU-retten til ophør på en tvist, der verserede på datoen for overgangsperiodens udløb, vedrørende en hævdet forskelsbehandling indtrådt før denne dato i forbindelse med opfyldelsen af en ansættelseskontrakt, der var reguleret af britisk ret.

Hvad nærmere bestemt angår artikel 19, stk. 1, i direktiv 2006/54 bemærkede Domstolen, at denne bestemmelse ikke fastsætter en simpel procedureregulering, men en materiel retsregel, der regulerer det ansættelsesforhold, der er oprettet ved en kontrakt indgået inden overgangsperiodens udløb, således at denne regel fortsat finder anvendelse, selv efter udløbet af denne periode, på tvister vedrørende dette forhold. En anden fortolkning ville medføre en alvorlig begrænsning af rækkevidden af retssikkerhedsprincippet og af den effektive gennemførelse af ligebehandlingsprincippet, som er kernen i direktiv 2006/54.

Domstolen fandt følgelig, at artikel 50, stk. 3, TEU, sammenholdt med udtrædelsesaftalens artikel 126 og 127, skal fortolkes således, at denne aftale ikke har rejst tvivl om anvendeligheden af artikel 19 i direktiv 2006/54 på en tvist som den i hovedsagen omhandlede.

Domstolen bemærkede for det andet, at de nationale retter ved anvendelsen af deres nationale retsfor skrifter i videst muligt omfang skal fortolke dem i lyset af ordlyden af og formålet med det direktiv, der gennemføres ved disse retsfor skrifter, for at det med direktivet tilsigtede resultat fremkaldes, og for dermed at handle i overensstemmelse med artikel 288, stk. 3, TEUF.

Anvendelsen af princippet om overensstemmende fortolkning bidrager til overholdelsen af princippet om gensidig tillid mellem medlemsstaterne, der pålægger hver af disse at lægge til grund, medmindre der er tale om helt særlige omstændigheder, at de andre medlemsstater overholder EU-retten. Når de nationale retter anvender en anden medlemsstats lovgivning, bestræber de sig således på at undersøge indholdet af denne lovgivning og den fortolkning heraf, som retterne i denne medlemsstat har anlagt. De skal anvende den nationale lovgivning i overensstemmelse med EU-retten og, efter omstændighederne, undlade at anvende enhver bestemmelse i denne nationale lovgivning, som ikke kan anvendes på en sådan overensstemmende måde.

Domstolen præciserede, at den efterprøvelse, som kassationsdomstolen foretager ved behandlingen af et anbringende om, at en lavere retsinstans har fortolket en anden medlemsstats lovgivning i strid med et direktiv, ikke kan begrænses alene med den begrundelse, at denne kassationsdomstol som hovedregel sidestiller udenlandsk ret med et faktisk forhold. Denne efterprøvelse skal vedrøre den lavere retsinstans' overholdelse af forpligtelsen til fortolkning i overensstemmelse med det ved direktivet foreskrevne resultat, der består, uafhængigt af om det er domstolslandets eller en anden medlemsstats lovgivning, der skal fortolkes.

Domstolen fastslog derfor, at artikel 288 TEUF skal fortolkes således, at når en ret i en medlemsstat fortolker og anvender en anden medlemsstats lovgivning til gennemførelse af et direktiv, skal den – som når den fortolker og anvender sin egen ret – overholde princippet om fortolkning af national ret i overensstemmelse med EU-retten.